

เล่าเรื่องเมืองนคร

วรรณดี สรรพจิต

เมืองนครศรีธรรมราชนั้น ถ้าว่าโดยหลักฐาน ไม่อ้างตำนานหรือนิทานใดๆ เอาแต่หลักฐาน ที่มีอยู่เกี่ยวกับเมืองนคร สามารถแบ่งออกได้เป็น ๖ ยุค ตั้งแต่ครั้งโบราณกาลคือ

๑. ยุคแรกก่อนมีเจ้าเมือง
๒. ยุคเริ่มมีเจ้าเมือง
๓. ยุคสุโขทัย
๔. ยุคกรุงศรีอยุธยา
๕. ยุคกรุงธนบุรี
๖. ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ - ถึงปัจจุบัน ในแต่ละยุคมี เหตุการณ์และประวัติหลักฐานอ้างอิงดังนี้

๑. ยุคก่อนมีเจ้าเมือง

แผ่นดินที่เรียกว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชเดิวนั้น ตรงที่ริมทะเลทั้งหมด แต่เดิมประมาณปี พ.ศ.๗๐๐-๘๐๐ มีปรากฏในพระไตรปิฎก มหานิเทศ ดิสุตเมตเตยยสูตร กล่าวว่าเป็นดินแดนที่นักแสวงโชคจากอินเดียได้มาอยู่ เรียกชื่อขณะนั้นว่า “ตะมะลิงค์ หรือ กะมะลิงค์ หรือ ตามพรลิงค์” ซึ่งแปลว่าลิงค์ทองแดง หรือไขทองแดง เพราะลิงค ก็คือ ลิงค์ ที่เรียกว่า “คิวลิงค์”

ครั้นต่อมาชาวจีนได้เดินทางมาบริเวณนี้ เหมือนกัน เรียกแถวนี้ว่า “ตามพรลิงค์” แต่สำเนียงจีน ออกเสียงเพี้ยนเป็น “ตั้ง - หม่า - หลิง” และปรากฏ ในจดหมายเหตุจีนชื่อ ฉางจูกั๋ว บันทึกชื่อแถวนี้ว่า “ตั้ง - หม่ย์ - หลิง” คือที่ๆ เป็นริมฝั่งทะเล นครศรีธรรมราชเดิวนั้น

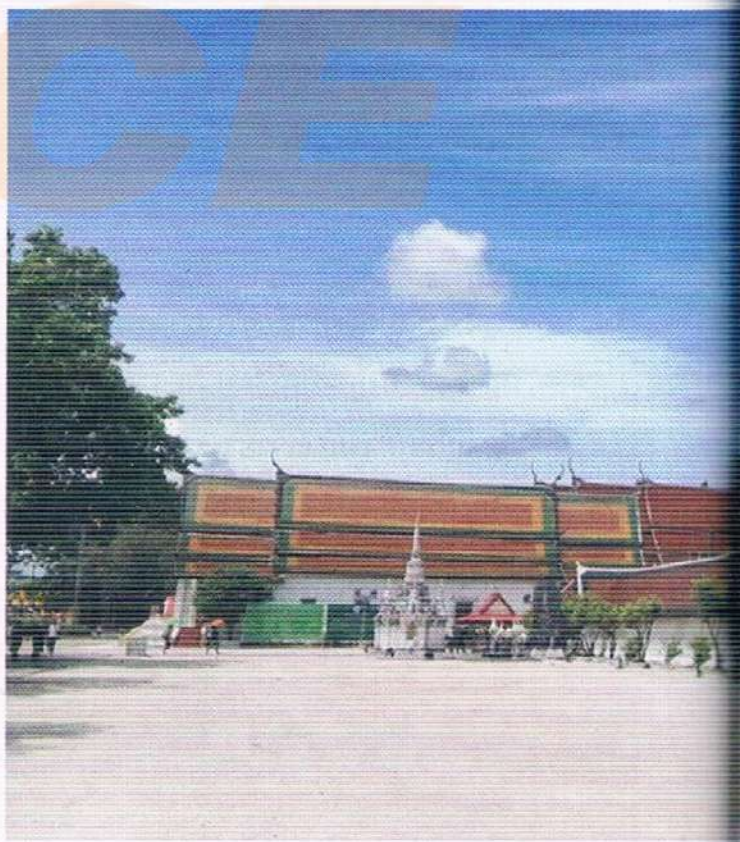
เมืองตั้งหม่ย์หลิง หรือตามพรลิงค์ขณะนั้น ยังไม่ปรากฏว่าใครเป็นเจ้าเมือง หรือหัวหน้า แต่ก็ได้มีการส่งทูตไปติดต่อทำไมตรีกับประเทศจีน เมื่อ

พุทธศตวรรษที่ ๑๖ นี่ก็ปรากฏหลักฐานในจดหมายเหตุ “ฉางจูกั๋ว” เช่นกัน

๒. ยุคมีเจ้าเมือง

ในยุคนั้นนครศรีธรรมราชเดิมที่ชื่อ “ตามพรลิงค์” ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศรีธรรมนคร” มีเจ้าเมือง ปกครองเริ่มตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๘ คือประมาณ พ.ศ.๑๗๐๐ ที่เรารู้ว่ามีเจ้าเมืองปกครอง เพราะมี หลักฐานคือศิลาจารึก หลักที่ ๒๓, ๒๔, และ ๓๕ ซึ่ง จารึกเป็นภาษาสันสกฤต อักษรอินเดีย

๑. ศิลาจารึกหลักที่ ๒๓ พบที่วัดเสมาเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

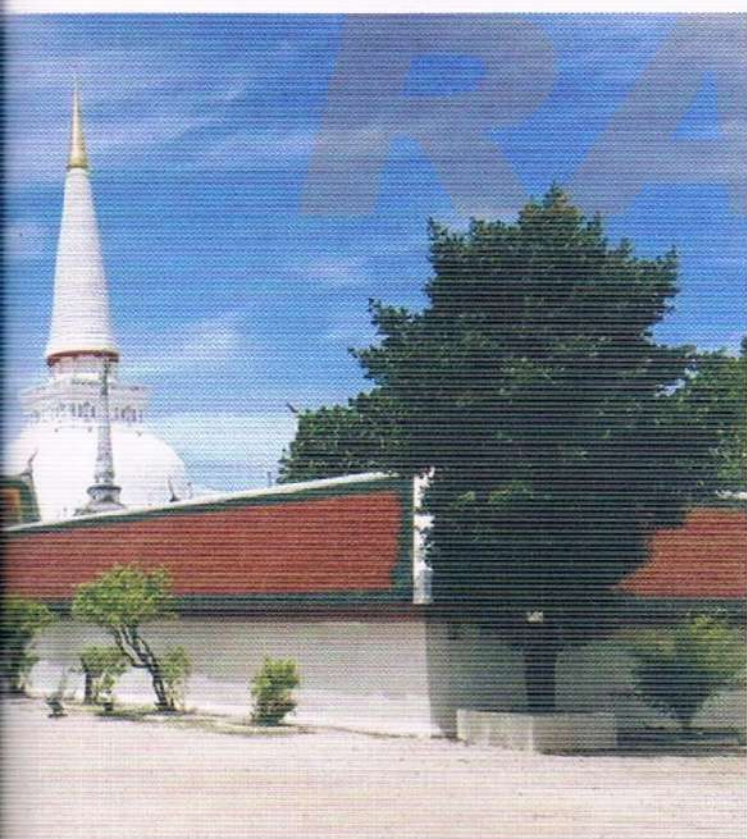
๒. ศิลาจารึกหลักที่ ๒๔ พบที่วัดเวียง เดิมชื่อ
วัดหัวเวียง ตำบลตลาดอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๓. ศิลาจารึกหลักที่ ๒๕ พบที่ไชยาเช่นกัน

๔. ศิลาจารึกหลักที่ ๓๕ พบที่ดงแม่นางเสื่อง
ตำบลบางตาหงาย อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ศิลปาจารึกทั้ง ๔ หลักสรุปได้ว่า แผ่นดินที่
เป็นนครศรีธรรมราชเดิวนั้น เคยมีเจ้าเมืองปกครองมา
ตั้งแต่ประมาณปี ๑๓๐๐ ในยุคแรกของการมีเจ้าเมือง
ปกครองนี้ ตามหลักฐานดังกล่าวมีอยู่ ๔ องค์ เป็นผู้สืบ
เชื้อสายจากปทุมวงศ์ ทั้ง ๔ องค์เมื่อได้ขึ้นเป็นเจ้าเมือง
แล้วได้ชื่อ “จันทรภาณุ” ทั้งนั้น พระเจ้าจันทรภาณุ
องค์ที่ ๓ ร่วมยุคกับพ่อขุนรามคำแหงแห่งกรุงสุโขทัย

สำหรับอักษรที่ใช้จารึกหลักศิลา เป็นภาษา
สันสกฤต อักษรอินเดียชั้น นายฉำ ทองคำวรรณ
ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาขอม-เขมร กล่าวว่า เป็นอักษรที่
วิวัฒนาการมาจากอักษรพราหมี มีต้นกำเนิดมาจากอักษร
เพอร์ซิเยน ซึ่งต่อมาอักษรอินเดียในสายสุวรรณภูมิได้
กลายพันธุ์มาเป็นอักษรขอม อักษรมอญ พ่อขุนรามคำแหง
ประดิษฐ์ดัดแปลงเป็นอักษรไทยอีกทอดหนึ่ง

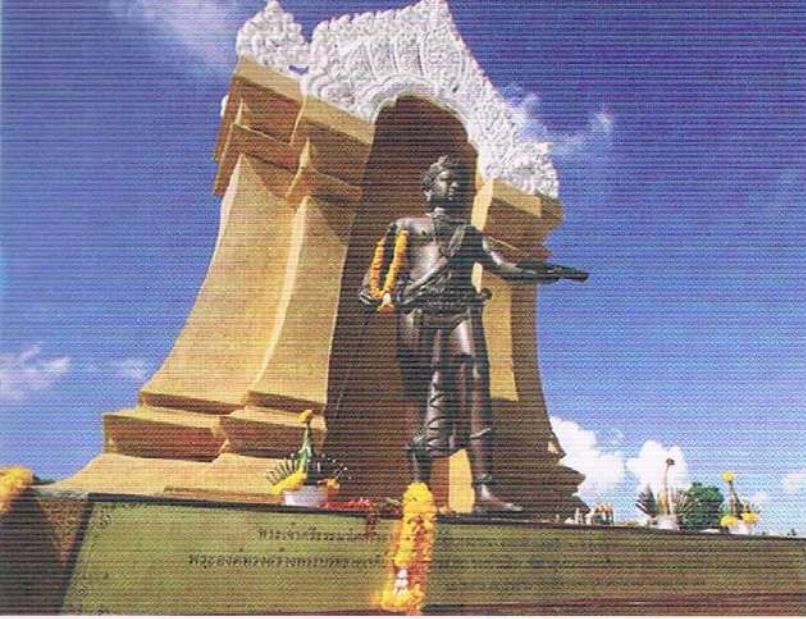
ในศิลปาจารึกหลักที่ ๒๔ ซึ่งพบที่วัดเวียง
(เดิมชื่อหัวเวียง) ตำบลตลาด อำเภอไชยา จารึกไว้แปล
เป็นภาษาไทยว่า “พระเจ้าผู้ปกครองเมืองตามพรลิงค์ม
ทรงประพุดิประโยชน์เกื้อกูลพระพุทธศาสนา สืบเชื้อสาย
จากปทุมวงศ์ ทรงพระนามว่าจันทรภาณุ

ในศิลปาจารึกหลักที่ ๒๕ และ ๓๕ จารึกไว้เมื่อ
ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๘ กล่าวไว้ตรงกันกับตำนาน
เวียงสระและตำนานทุ่งตึก (พังงา) ว่า มีพราหมณ์
สองพี่น้อง ชื่อมาลีและมาลา ได้อพยพหนีภัยพวกอิสลาม
จากอินเดีย มาขึ้นบกที่ทุ่งตึก (พังงา) แล้วต่อมาย้ายถิ่น
มาที่กระบี่ เชิงเขาชวาปราบ แล้วย้ายอีกที่มาอยู่ที่เวียงสระ
ที่นี่ได้สร้างสิ่งสำคัญไว้อย่างหนึ่ง คือ พระอุเทน หรือ
พระอุเชน หรือที่เรียกเป็นทางการว่าพระพิฆเนศวร์ สลัก
จากหินทรายแดง ขณะนี้อยู่ที่วัดสวนขัน ตำบลสวนขัน
อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอายุไม่ต่ำ
กว่า ๘๐๐ ปี

ที่เวียงสระขณะนั้นเกิดไข้ห่า (อหิวาตกโรค)
พราหมณ์ทั้ง ๒ ก็ย้ายถิ่นอีกที่มาตั้งที่หาดทรายแก้ว
ในท้องที่อำเภอพระพรหมปัจจุบัน พราหมณ์ผู้พี่ที่ชื่อมาลี
ได้ตั้งตนเป็น พญาศรีธรรมมาโคกราช พราหมณ์ผู้น้องที่ชื่อ
มาลา เป็นอุปราช เป็นปฐมวงศ์ในสกุล ปทุมวงศ์” หรือ
“ปทุมวงศ์” ทุกองค์ที่ขึ้นครองเมืองชื่อว่า “จันทรภาณุ”
ทั้งสิ้น

ในครั้งนั้น พญาศรีธรรมมาโคกราชองค์ที่หนึ่ง
ครองเมืองระหว่างปี ๑๓๐๐ - ๑๓๒๕ ได้สร้างสิ่งสำคัญ
คือ

๑. สร้างพระบรมธาตุฯ
๒. สร้างกำแพงเมือง
๓. ตั้งเมือง ๑๒ นักษัตริ
๔. ขยายอาณาเขตอำนาจไปถึงเมือง
“ธานยปุระ” คือปากน้ำโพธิ์เดิวนั้น

ในข้อที่ ๓ เมือง ๑๒ นักษัตริย์ขึ้นแก่พญาศรีธรรมมาโคกราชตั้งแต่ องค์แรก หรือนัยหนึ่งที่ว่า “จันทรภาณุ” ได้แก่

๑. เมืองสายบุรี อยู่ในจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำสายบุรี ปัจจุบันเป็นที่ตั้งบ้านของพระยาสุริยະสุนทรบวรภักดี (นิธิตัมนาแซ) ถนนสุริยะตรงข้ามศาลาเทศบาล ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จัดเป็นเมืองขึ้นอันดับแรก เป็นนักษัตริย์ที่หนึ่ง กำหนดให้เป็นปืชวด ถือตราหนู เป็นตราประจำเมือง และมีวัดสักชี (วัดสุทธิกาวาส) เป็นวัดประจำเมืองสายบุรี

๒. เมืองปัตตานี อยู่ในลุ่มน้ำปัตตานี บริเวณบ้านวัด บ้านปะแ้ว ตำบลยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ห่างจากฝั่งทะเลประมาณ ๑๕ กิโลเมตร เมืองนี้ได้ชื่อว่าลังกาสุกะตะวันออก ส่วนชาวเมืองเดิมเรียกว่า โกตมะลิษัย หรือโกตามหาลิมา จีนเรียก ลังยาสิ้ว อินเดียเรียก ลิงกาโคกะ เมืองปัตตานีนี้เดิมเป็นอิสระ ต่อมาขึ้นกับอาณาจักรศรีวิชัย พออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมก็มาขึ้นตามพรลิงค์ หรือนครศรีธรรมราช กำหนดให้เป็นเมืองนักษัตริย์ ๑๓ ถือตราวัวเป็นตราประจำเมือง เหาที่ประวัติศาสตร์บันทึกไว้ มีพระยาอินทिरาหรือสุลต่านอิสมาเอลซายห์ เคยนับถือศาสนาพุทธ แต่ถูกกองทัพมะละการุกรานก็เปลี่ยนเป็นนับถือศาสนาอิสลาม

๓. เมืองกลันตัน ตั้งอยู่ฝั่งซ้ายแม่น้ำกลันตัน ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของนครโกตาบารู ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เดิมเป็นเมืองขึ้น

นครศรีธรรมราช โดยถูกกำหนดให้เป็นเมืองนักษัตริย์ปืชาล ถือตราเสือเป็นตราประจำเมือง

๔. เมืองปาหัง ตั้งอยู่ฝั่งขวาแม่น้ำปาหัง หรือโกโลเปกปัจจุบันเป็นที่ตั้งวังเปอร์กัน ซึ่งเป็นวังของพญาเมืองปาหัง ตั้งอยู่ห่างจากทะเล ๒ กิโลเมตร และห่างจากแม่น้ำปาหัง ๒ กิโลเมตร เป็นรัฐหนึ่งของมาเลเซีย เดิมเป็นเมืองขึ้นของนครศรีธรรมราช ถูกกำหนดให้เป็นเมืองนักษัตริย์ปืเกาะ มีกระต่ายเป็นตราประจำเมือง

๕. เมืองไทรบุรี ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลด้านตะวันตก ที่ตั้งเมืองเดิมอยู่ที่บริเวณอำเภอโกตาารัสตาร์ รัฐเกดะห์ ประเทศมาเลเซีย เดิมถือว่าไทรบุรีเป็นลังกาสุกะตะวันตก เจ้าเมืองคนที่ ๑ - ๖ นับถือพุทธ แต่พอคนที่ ๗ นับถืออิสลาม เมื่อประมาณศตวรรษที่ ๑๘ ได้กลายเป็นเมืองนักษัตริย์ของนครศรีธรรมราช กำหนดให้เป็นปืมะโรง มีงูใหญ่เป็นตราประจำเมือง

๖. เมืองพัทลุง ตั้งอยู่บนสันทรายใหญ่ที่โคกเมืองทางแหว หมู่ที่ ๔ ตำบลจองถนน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สมัยเป็นเมืองนักษัตริย์ของนครศรีธรรมราช นั้น มีพระยาภูมารกับนางเลือดขาวเป็นเจ้าเมือง นางเลือดขาวนั้นมีบุญญาธิการมาก ได้สร้างวัดสร้างพระพุทธรูปไว้หลายแห่ง เมืองนี้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองนักษัตริย์ปืมะเต็ง มีงูเล็กเป็นตราประจำเมือง สำหรับนางพญาเลือดขาวนั้นได้เคยมาสร้างเมืองและวัดไว้ที่ หมู่ ๕ ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลางด้วย ได้เล่าไว้ในเรื่องน้าเขียวอำเภอช้างกลางแล้ว

๗. เมืองตรัง ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำตรัง บริเวณบ้านห้วยยอดกับบ้านลำภูรา ตำบลห้วยยอด อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีตำนานเล่าว่าสมัยพญานครศรีธรรมราช องค์ที่หนึ่งนั้น นางพญาเลือดขาวกับพระยาภูมารผู้ครองพัทลุง ได้ไปแสวงบุญที่เกาะลังกาได้มาลงเรือที่ท่าเมืองตรัง และพากลับก็มาขึ้นที่ท่านี้เช่นกัน กำหนดเป็นนักษัตริย์ปืมะเมียมีม้าเป็นตราประจำเมือง

๘. เมืองชุมพร ตั้งอยู่ริมฝั่งซ้ายของแม่น้ำชุมพร บริเวณบ้านประเดิม ตำบลตากแดด อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร กำหนดเป็นป้อมแม่ มีแพะเป็นตราประจำเมือง

๙. เมืองบันโทสมอ ตั้งอยู่ที่บ้านเวียง ตำบลเวียง อำเภอไทรยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวเมืองตั้งบนสันทราย เรียกว่าเมืองพระเวียง เคยรับอิทธิพลวัฒนธรรมจากพราหมณ์ จากพุทธนิกายมหายาน และลังกาวงศ์ ทั้งอิทธิพลของขอมด้วย เมื่ออาณาจักรศรีวิชัยเสื่อมลงก็มาขึ้นเมืองขึ้นของนครศรีธรรมราช กำหนดให้เป็นป้อมกมิลิงเป็นตราประจำเมือง

๑๐. เมืองสะอูเลา ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าทองอุเท หรือท่าทองอุทัย ตำบลท่าทองอุเท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดเป็นปี่ระกา มีไก่เป็นตราประจำเมือง

๑๑. เมืองตะกั่วถลาง ตั้งอยู่ที่บ้านดอนและบ้านตะเคียน ตำบลเทพกษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต กำหนดเป็นปี่จ้อ มีรูปสุนัขเป็นตราประจำเมือง

๑๒. เมืองกระบือ ตั้งอยู่บ้านนาน้อย ตำบลปากจั่น อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง ซึ่งอยู่บริเวณต้นน้ำกระบือหรือบริเวณปากน้ำจั่น มีภูเขาล้อมรอบเกือบทุกด้าน ถูกกำหนดให้เป็นปี่กุน มีรูปหมูเป็นตราประจำเมือง

พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช ได้ทรงตั้งเมืองสิบสองนักษัตรขึ้น เพื่อให้มาร่วมก่อสร้างพระบรมธาตุเจดีย์และวิหารต่างๆ แต่ต้องประสบปัญหา คือเกิดไข้ห่า (อหิวาตกโรค) ทำให้ผู้คนล้มตายเป็นอันมาก เมืองร้างอยู่เป็นเวลานาน พระโสร (พระสูตร) ได้กล่าวว่าเมื่อกษัตริย์เมืองนครศรีธรรมราชได้สร้างพระบรมธาตุเจดีย์เสร็จแล้ว ทรงเปิดโอกาสให้เมืองสิบสองนักษัตรเป็นผู้รับผิดชอบ หรือทำหน้าที่สร้างสรรค์ และทำนุบำรุงพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช ได้ส่งผลให้หัวเมืองน้อยใหญ่ในรัฐได้มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดกับ

ศูนย์รวมแห่งความศักดิ์สิทธิ์ จึงส่งผลให้ระบบความเชื่อเกี่ยวกับพระบรมธาตุเจดีย์องค์นี้ และพระพุทธศาสนาลังกาวงศ์ได้แพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางในรัฐนี้ และเป็นระบบความเชื่อที่มีการสืบทอดมาอย่างยาวนาน ดังที่ปรากฏว่าพุทธศาสนิกชนในปลายของคาบสมุทรมาลายูยังคงเดินทางมาจาริกแสวงบุญ ณ ศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้สืบทอดกันมาตราบจนกระทั่งปัจจุบันนี้

ในข้อที่ ๔ นี้เราทราบได้จากศิลาจารึก หลักที่ ๓๕ ซึ่งพบที่ต่งแมงเลือง ตำบลบางตาหงาย อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จารึกเมื่อ พ.ศ. ๑๗๑๐ ถอดแปลความได้ว่า “เมื่อปี ๑๗๐๐ พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชให้มหาเสนาบดีศรีภูนาทิตยอินทรวีป นำพระราชโองการไปยังพระเจ้าสุนัตต์ ผู้ครองเมือง ธานีปุระ ให้ถวายที่นาพร้อมด้วยช้างม้า ๆ ล ๆ เพื่อบูชาพระอัฐิของกมรเตงอัญชดต ศรีธรรมมาโคกราชที่สวรรคตแล้ว.....”

เมื่อสิ้นอายุพราหมณ์ผู้พี่ที่สถาปนาตนเป็นพญาศรีธรรมมาโคกราช พราหมณ์ผู้น้องที่ชื่อ มาลา ก็ขึ้นครองเมืองแทนประมาณปี ๑๗๒๕ มีนามว่า พระเจ้าจันทรภาณุ แล้วลำดับต่อมาก็เป็นองค์ที่ ๓ ใช้ชื่อเดียวกัน

พระเจ้าจันทรภาณุองค์ที่ ๓ ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ ๒๓ ซึ่งพบที่วัดเสมาเมือง จารึกไว้ว่า “เป็นหัวหน้าราชวงศ์พุมวงค์ ทรงมีพระเดชานุภาพมาก ได้ยกกองทัพไปรบถึงกาสัมัยพระเจ้าปราชกรมพาหุที่ ๒ ได้ชัยชนะได้อัญเชิญพระพุทธรูปทองคำมาประดิษฐานที่นครศรีธรรมราชต่อมาได้ยกทัพไปรบอีก แต่คราวนี้แพ้สิ้นชีวิตในที่รบ”

เหตุการณ์ในสมัยพระเจ้าจันทรภาณุที่ ๓ นี้ ปรากฏว่าได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมพระบรมธาตุเจดีย์ที่พระเจ้าจันทรภาณุองค์ที่ ๑ สร้างไว้ ในครั้งนี้ได้มีผู้ร่วมกุศลสร้างสิ่งถาวรวัตถุเพิ่มขึ้น ที่สำคัญคือนางพญาจันตี ซึ่งทั้งเมืองที่เขาดินสอ บริเวณเชิงเขาเหมนในตำบลช้างกลาง ได้สร้างพระแอด หรือพระกัจจายน์ ซึ่งยังอยู่จนทุกวันนี้ ปัจจุบันได้ประดิษฐานที่วิหารพระแอด ซึ่งสร้างโดยพ่อท่านผุด สุวณฺโณ (พระพุทธิสารเถร)

พระเจ้าจันทรภาณุองค์ที่ ๔ ขึ้นครองเมืองสืบต่อจากองค์ที่ ๓ ได้ประสบปัญหาชาวขวายกทัพมารบฝ่ายพระเจ้าจันทรภาณุแพต้องส่งส่วยไข่เปิดอยู่หลายปี ครั้นต่อมาส่งส่วยไม่สม่ำเสมอ ขวายกทัพมาตีอีก แต่คราวนี้มีวีรบุรุษชื่อ “พังการ” ใช้กลวิธีการรบเอาชนะได้ แต่ก็เกิดไข้ห่าระบาดหนัก ผู้คนหนีตายชนะชวาแต่มาแพภัยเชื้อโรค องค์ที่ ๔ ครองเมืองจนถึงแก่สวรรคตและสิ้นสุดหัวเมือง ๑๒ นักษัตริย์ด้วยเมืองนครศรีธรรมราชก็อ่อนกำลังลง ในที่สุดก็ขึ้นแก่กรุงศรีอยุธยา และสิ้นสุดหัวเมือง ๑๒ นักษัตริย์ ตั้งแต่นั้นมา

๓. ยุคสุโขทัย

ในยุคสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงนั้น เมืองนครศรีธรรมราชถือว่าเป็นเมืองประเทศราช ปกครองโดยเจ้านายพื้นเมือง มีอำนาจเด็ดขาดเหมือนอย่างพระเจ้าแผ่นดิน แต่ต้องถวายเครื่องราชบรรณาการต่อพระเจ้าแผ่นดินกรุงสุโขทัย

นครศรีธรรมราชเป็นเมืองแรกที่รับพุทธศาสนาลังกาวงศ์ แล้วได้แพร่เข้าไปในกรุงสุโขทัยโดยพ่อขุนรามคำแหงนำไป ซึ่งมีหลักฐานในศิลาจารึกว่า

“พ่อขุนรามคำแหงกระทำไอยทาน แก่มหาเถรสังฆราชา ปราชญ์เรียบจบพระไตรปิฎก หัวกกูปุครูในเมืองนี้ ทุกคนถูกแต่เมืองนครศรีธรรมราชมา”

พุทธศาสนาลังกาวงศ์นั้นเป็นนิกายดั้งเดิมที่เรียกว่า เถรวาท หรือหินยาน มาตั้งมั่นที่นครศรีธรรมราชก่อนเมืองอื่น ๆ ทั้งหมด

ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงนั้น ได้พระพุทธรูปสำคัญขององค์หนึ่งมาประดิษฐานในประเทศไทย นั่นคือพระพุทธสิหิงค์ เหตุที่ได้พระพุทธรูปองค์นี้มามีมูลต่างกันไม่รู้จะเชื่อเหตุผลไหนดี เหตุหนึ่งบอกว่า พระเจ้าจันทรภาณุไปรบลังกาชนะและได้ถือโอกาสนั้นเชิญพระพุทธสิหิงค์มาประดิษฐานที่นครศรีธรรมราช

อีกเหตุผลหนึ่งก็ว่าพระเจ้ารามคำแหงได้ยืมกิตติศัพท์ความงามของพระพุทธสิหิงค์ ก็ได้ขอให้พระเจ้าจันทรภาณุผู้มีความสัมพันธ์กับลังกา ไปขอพระพุทธสิหิงค์จากพระเจ้าแผ่นดินลังกา พระราชาองค์นั้นเห็นแก่ราชไมตรีจึงได้ประทานให้มา แต่ประเด็นหลังนี้ไม่น่าเชื่อ เพราะไม่มีพระเจ้าแผ่นดินองค์ไหนสละของมีค่า หรือของศักดิ์สิทธิ์ให้แก่ต่างชาติ เว้นแต่ใช้อำนาจบังคับเอา เหตุผลประการแรกที่ว่าพระเจ้าจันทรภาณุรบชนะลังกา และยึดเอาพระพุทธสิหิงค์มาด้วยจึงน่าเชื่อถือกว่า

ในการมาอัญเชิญพระพุทธสิหิงค์ไปประดิษฐานที่กรุงสุโขทัยนั้น พระเจ้ารามคำแหงเสด็จมาที่นครศรีธรรมราชโดยตนเอง โดยขากลับทรงนั่งประคองพระพุทธรูปองค์นี้กลับกรุงสุโขทัย ปัจจุบันนี้ประดิษฐานอยู่ที่พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ก็ได้จัดทำพระพุทธสิหิงค์จำลองไปประดิษฐานตามจังหวัดต่างๆ ถึงเทศกาลสงกรานต์ก็นำออกมาแห่ และทำพิธีสงฆ์น้ำเพื่อเป็นสิริมงคล ที่อำเภอช้างกลางก็มีที่วัดมะนาวหวาน เป็นพระพุทธสิหิงค์จำลองแบบนครศรีธรรมราช สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาได้เสด็จมาเททองหล่อ

ประวัติพระพุทธสิหิงค์

มีตำนานทางลังกาเล่าว่า เจ้าราชวงศ์กษัตริย์ลังกา ๓ องค์ได้ร่วมกันคิดสร้างพระพุทธสิหิงค์เมื่อราว พ.ศ. ๗๐๐ โดยสอບສວນຈາກພຸດລັກຊະນະຢ່າງຄີ່ລ້ວນ เพื่อให้องค์พระปฏิมาเหมือนองค์พระพุทธเจ้า ขณะหล่อช่างทำไม่ถูกใจ เจ้าชายองค์หนึ่งจึงพิโรธหวิดด้วยไม้ถูกนิ้วมือช่างเจ็บปวด ครั้นหล่อเสร็จพระพุทธสิหิงค์จึงมีนิ้วพระหัตถ์พิรุณไปนิ้วหนึ่งดูได้จากองค์จริงที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

หลังจากพระเจ้ารามคำแหงได้พระพุทธสิหิงค์มาโดยการบัญชาให้พญาศรีธรรมมาโคกราช (พระเจ้า

จันทรภาณุ) มอบให้เมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๘๕๐ ก็นำไปประดิษฐานที่กรุงสุโขทัย อยู่ที่นี่ได้ ๗๐ ปี หลังจากนั้นก็ถูกโยกย้ายไปอยู่ในเมืองต่างๆ ตามเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผันแปร พ.ศ. ๑๙๒๐ ไปอยู่พิษณุโลก ๕ ปี พ.ศ. ๑๙๒๕ ไปอยู่กรุงศรีอยุธยา ๕ ปี พ.ศ. ๑๙๓๐ ไปอยู่กำแพงเพชร ๑ ปี พ.ศ. ๑๙๓๑ ไปอยู่เชียงราย ๒๐ ปี พ.ศ. ๑๙๕๐ ไปอยู่เชียงใหม่ ๒๒๕ ปี พ.ศ. ๒๒๕๐ กลับไปอยู่กรุงศรีอยุธยาอีก ๑๐๕ ปี พ.ศ. ๒๓๑๐ ไปอยู่เชียงใหม่ ๒๘ ปี พ.ศ. ๒๓๓๘ ไปอยู่กรุงเทพ ถึงบัดนี้ (๒๕๕๗) ๒๑๙ ปี

เพราะฉะนั้นตั้งแต่ปีที่พ่อขุนรามคำแหงนำจากนครศรีธรรมราช มาถึงปัจจุบัน (๒๕๕๗) พระพุทธสิหิงค์องค์จริงมาอยู่ที่เมืองไทยรวมแล้ว ๗๐๗ ปี

๔. ยุคอยุธยา

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๑๘๙๓ - ๑๙๑๒ แคว้นนครศรีธรรมราชรวมกับแคว้นอยุธยาเป็นแคว้นเดียวกันเรียกว่า “อาณาจักรสยาม” จีนเรียกว่า “เสียมหลอก๊ก” ส่วนพวกพม่าจีนเรียกว่า “ฮวนฟงลาย” หมายความว่าพวกคนป่าสลักลายที่ฟง ในปีดังกล่าวข้างต้นนี้ตรงกับสมัยพระเจ้าอยู่ทองเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์แรกของกรุงศรีอยุธยา

พอถึงปี พ.ศ. ๑๙๓๑ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถองค์ที่ ๔ ได้ยกทัพไปปราบเชียงใหม่ และได้กวาดต้อนชาวเชียงใหม่จำนวนหนึ่งให้มาอยู่ที่นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และจันทบุรี ส่วนมากเป็นลาวฟงดำและลาวฟงขาว ที่เรียกว่าลาวฟงดำเพราะสลักลายที่ฟง ส่วนลาวฟงขาวไม่สลักลาย มีเกล็ดประวัติเสริมว่าเมื่อครั้งกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงบรรยายประวัติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ ท่านให้ข้อสังเกตว่า ชาวเหนือที่ย้ายไปอยู่นครศรีธรรมราชนั้น มีภาษาพูดเหมือนกับไทยพวกหนึ่งที่เรียกว่า “ไทยลื้อ” ที่อยู่ในเชียงคำ เชียงรุ้ง จึงเชื่อได้ว่า บรรพบุรุษส่วนหนึ่งของชาวนครศรีฯ พัทลุง

สงขลา เป็นพวกไทยที่อพยพไปอยู่ในสมัยพระราเมศวร และแม้แต่ในปัจจุบันนี้คนไทยที่อยู่ในเมืองเดียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม มีผู้ไปเยือนมาแล้วให้ฟังว่ายังพูดภาษาปักยได้ในบางคำ

ถึงปี ๑๙๔๑ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกษัตริย์องค์ที่ ๘ แห่งกรุงศรีอยุธยา ได้ทรงปฏิรูปการปกครองแบบศักดินาตามขอมหรือเขมร โยงอำนาจเข้าส่วนกลาง ได้เปลี่ยนฐานะเมืองนครศรีธรรมราชเป็นเมือง “พระยามหานคร” โดยแยกหน้าที่การปกครอง มีทั้งฝ่ายสมุหกลาโหม และสมุหนายก มีกรมการเมือง ตำแหน่งเสียง วัง คลัง นา ต่อมาเมื่อมีตำแหน่งเจ้าพระยาเพิ่มขึ้น เมืองนครฯ ก็เป็นเมืองของเจ้าพระยา ที่มีตำแหน่งหลากหลายขึ้นตรง ซึ่งมีทั้งเจ้ากรม และตำแหน่งอื่นๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะเจ้ากรม มีเจ้ากรมที่มีชื่อเสียงหลายกรม เช่นกรมช้างกลาง กรมช้างขวา และกรมช้างซ้าย มีศักดินาเกิดขึ้นตามกฎหมายศักดินา ซึ่งตราขึ้นในสมัยพระบรมไตรโลกนาถเมื่อ พ.ศ. ๑๙๔๘ ต่อมาถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๑๙๙-๒๒๓๑ ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ที่ ๒๙ แห่งกรุงศรีอยุธยา มีเรื่องเกี่ยวกับนครศรีธรรมราชอยู่เรื่องหนึ่ง ซึ่งขณะนั้น พระยารามเดโช อดีตแม่ทัพคู่ใจของสมเด็จพระนารายณ์ ให้มาครองเมืองนครศรีธรรมราช ในยุคนั้นได้เกิดกวีศรีปราชญ์ บุตรโหราธิบดี ผู้แต่งหนังสือ “จินตนิพนธ์” เล่มแรก สำหรับให้คนไทยได้เรียนภาษาไทย ศรีปราชญ์มีความผิดต่อกฏมณเฑียรบาลเรื่องสตรีในราชสำนัก จึงถูกเนรเทศให้มาอยู่นครศรีธรรมราช ก็ถูกกล่าวหาว่าไปมีบทรักกับเมียน้อยของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช ก็ถูกลงโทษประหารชีวิต ในวันประหารศรีปราชญ์ใช้เท้าเขียนบทโคลงลงบนพื้นดินว่า

“ธรณีนี้นี้ เป็นพยาน

เราก็คิษย์อาจารย์ หนึ่งบ้าง

เราผิดท่านประหาร เราขอ

เราผิดท่านมล้าง ดาบนี้ คื่นสนอง”

ต่อมาสมเด็จพระนารายณ์โปรดให้เรียกตัวศรีปราชญ์กลับราชสำนักเข้าสู่วงศ์วีรกรุงศรีอยุธยาอีก แต่เมื่อได้ทราบว่าคุณประหารเสียแล้วด้วยฝีมือของผู้เป็นเจ้าพระยาบวร ทรวงัวเป็นอย่างยิ่ง และเสียดายศรีปราชญ์ จึงได้สั่งประหารชีวิตเจ้าพระยาบวรด้วยดาบที่ประหารชีวิตศรีปราชญ์นั้นแล

๕. ยุคกรุงธนบุรี

เมืองนครศรีธรรมราชสมัยพระเจ้าตากสิน ได้รับการยกย่องขึ้นเป็นเมืองประเทศราช ผู้ครองเมืองมีฐานะเทียบเท่าพระเจ้าแผ่นดิน โดยมีประวัติดังนี้

ในปี ๒๓๑๐ กรุงศรีอยุธยาแตกครั้งที่ ๒ หลังกรุงแตกแผ่นดินสยามแตกออกเป็นก๊ก ๕ ชุมชน เมืองนครศรีธรรมราชก็ตั้งขึ้นเป็นชุมชนหนึ่ง โดยมีปลัดหนูเป็นหัวหน้าชุมชน

ปลัดหนุนั้น เดิมเป็นนายเวรมหาดเล็กในสมเด็จพระเจ้าอู่ทอง ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นปลัดเมืองนคร เมื่อครั้งกรุงแตก เจ้าเมืองนครได้ไปกองทัพแล้วหายตัวไป กรมการเมืองจึงยกปลัดหนุนั้นขึ้นเป็นเจ้าเมืองแทน ในที่สุดเมื่อกรุงแตกก็ได้ตั้งเป็นชุมชนนครศรีธรรมราช พระเจ้าตากซึ่งขณะนั้นได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินแห่งกรุงธนบุรี ได้ยกทัพมาปราบในปี ๒๓๑๒ ปราบชุมนุมเจ้านครได้สำเร็จ เว้นโทษเจ้านครหนุ โดยให้เลื่อนน้ำพิพัฒน์สัตยา เป็นข้าราชการในกรุงธนบุรี แล้วโปรดแต่งตั้งเจ้านราสุริยวงศ์ ผู้เป็นพระเจ้าหลานเธอเป็นเจ้าครองเมืองนครศรีธรรมราช เจ้านราสุริยวงศ์ครองเมืองได้ ๖ ปีก็ถึงแก่พิราลัยใน พ.ศ. ๒๓๑๙ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนขณะนั้นได้ธิดาของพระยาบวรหนุเป็นบาทบริจา จึงได้โปรดให้พระยาบวรหนุมาเป็นเจ้าพระยาบวร มีศักดิ์เทียบเท่าพระเจ้าแผ่นดิน โดยพระราชทานนามในสุพรรณบัตรว่า “พระเจ้าขัติยราชนิคม สมมุติมหิศวรย์ พระเจ้านครศรีธรรมราช เจ้าขันตลามา” มีอำนาจแต่งตั้งพระยา

อัครมหาเสนา และจุฬามณีสถาปนาเมืองนครได้ ตำแหน่งนี้เคยมีมาแต่ครั้งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

๖. ยุครัตนโกสินทร์

เมื่อพระเจ้าตากครองกรุงธนบุรีได้ ๑๔ ปี พระยาสุรศักดิ์การบฏ จับพระเจ้าตากบังคับอุปสมบท ขณะนั้นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก ทหารคู่พระบารมีของพระเจ้าตากกำลังออกไปปราบเขมร พอทราบข่าวเกิดความยุ่งเหยิงในกรุงธนบุรีก็ยกทัพกลับ พวกขุนนางทั้งหลายก็อัญเชิญขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน มีพระนามต่อมาว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นปฐมวงศ์จักรี กรุงรัตนโกสินทร์ก็เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๓๒๕ เป็นต้นมา

เมื่อรัชกาลที่ ๑ ได้ขึ้นครองราชย์แล้วก็ได้ลดยศ พระเจ้านครศรีธรรมราชลงมาเป็นเจ้าพระยาบวรศรีธรรมราช แล้วแต่งตั้งให้อุปราชผู้เป็นลูกเขยของเจ้าพระยาบวรหนุนั้นเป็น “เจ้าพระยาบวร” แทน

เจ้าพระยาบวรหนุนั้นเดิมรับราชการในพระเจ้าตากสิน เป็นที่โปรดปรานมาก เพราะมีความชอบในราชการสงคราม เมื่อภรรยาที่ชื่อนวลสิ้นชีวิต (นวลเป็นธิดาของเจ้าพระยาบวรหนุ) ก็มีความเห็นใจมาก จึงพระราชทาน “เจ้าคุณปราง” ซึ่งเป็นเจ้าจอมหม่อมห้ามให้เป็นภรรยา (เจ้าคุณปราง เป็นธิดาของเจ้าพระยาบวรหนุเช่นกัน) แต่บังเอิญเจ้าคุณปรางทรงครรภ์กับพระเจ้าตากสินมาแล้วสองเดือน พวกท้าวนางทูลกระซิบว่า เจ้าคุณปรางมีครรภ์แล้วอย่าให้ไป แต่พระเจ้าตากตรัสว่า บอกให้ไปแล้วก็ต้องให้ไป ดินคำไม่ได้ เมื่อเจ้าพระยาบวรหนุได้รับเจ้าคุณปราง ก็ได้ตั้งเป็นแม่เลี้ยง มีได้ช้อยเกี่ยวในฐานะเมียแต่อย่างใด เพราะมีความเคารพในพระเจ้าตาก เมื่อเจ้าคุณปรางให้กำเนิดลูกออกมาเป็นชาย เรียกกันว่าเจ้าน้อย เจ้าน้อยจึงได้กลายเป็นลูก ๒ พ่อ คือ

๑. ในทางราชการ หรือในทะเบียนบ้าน ได้ชื่อว่า “น้อย” เป็นลูกของเจ้าพระยานครพิศ นับลำดับเป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๑๐ คน

๒. ในทางสายเลือด เป็นโอรสของพระเจ้าตาก ลำดับที่ ๒๖ ในจำนวนพระราชโอรสธิดา ๓๐ องค์

ในระหว่างเจ้าพระยานครพิศเป็นเจ้าเมืองนครเมื่อครั้งรัชกาลที่ ๑ นั้น พม่าได้ยกกองทัพ ๙ ทหารมาตีไทย ทหารหนึ่งยกไปทางใต้ถึงเมืองกลาง เจ้าพระยานครพิศได้รับข่าวคลาดเคลื่อนว่า กรุงเทพฯถูกพม่าตีแตกแล้ว จึงขนย้ายกองทัพพร้อมด้วยลูกเมียและทรัพย์สินสมบัติข้ามเขาธง ไปซุ่มซ่อนอยู่บริเวณตำบลละอาย เขตฉวาง และตำบลสวนขันเขตข้างกลางในเนื้อที่ ๒,๐๐๐ ไร่ (ผมได้เล่าไว้แล้วในเรื่องแผ่นดินฉวาง-ข้างกลางในอดีต)

เมื่อสิ้นรัชกาลที่ ๑ ขึ้นรัชกาลที่ ๒ เจ้าพระยานครพิศได้ขอลาออกจากตำแหน่งเจ้าเมืองนครฯ เพราะชราภาพ รัชกาลที่สองก็ได้โปรดแต่งตั้งเจ้าน้อย ซึ่งขณะนั้นเป็นพระบริรักษ์ภูเบศร์ มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยเจ้าเมืองนคร ให้ขึ้นเป็นเจ้าเมืองแทน พระราชทานในตราตั้งครั้งแรกว่า “พระยาศรีธรรมโศกราช ขาดิเดชชัยมโหสิริยาธิปัตติ อภัยพิริยกรมพาวุ พระยานครศรีธรรมราช” เจ้าพระยานครคนนี้ได้กล่าวแต่ต้นแล้วว่า ตามหลักฐานทะเบียนเป็นลูกของเจ้าพระยานครพิศ แต่ในทางสายเลือดเป็นโอรสพระเจ้าตาก ซึ่งเกิดจากเจ้าคุณปราง

เจ้าพระยานครน้อยเป็นเจ้าเมืองนครที่มีความสามารถมาก คือ

๑. สามารถปราบปรามหัวเมืองได้อย่างราบคาบ

๒. เป็นนักการทูตเจรจาความเมืองกับอังกฤษ จนเป็นที่ยอมรับนับถือของเหล่าชาวอังกฤษที่เข้ามาอยู่ในหัวเมืองมะลายู ซึ่งหัวเมืองมะลายูทั้งหมดขณะเป็นเมืองขึ้นของไทย ในความปกครองของเจ้าพระยานคร

๓. เป็นช่างต่อเรือจนได้นามว่า “นาวิสถาปนิก”

๔. เป็นต้นกำเนิดเกิดเครื่องถมเงิน เครื่องถมทองมีชื่อมาถึงปัจจุบัน

เจ้าพระยานครน้อยเป็นเจ้าเมืองนครนานถึง ๒๙ ปี กระทั่งปี ๒๓๕๒ ก็ถึงแก่กรรมด้วยโรคไข้ป่า และโรคหอบขณะอายุได้ ๖๓ ปี มีบุตรธิดาทั้งหมด ๓๖ คน ใน ๓๖ คนนี้

- ได้เป็นเจ้าจอมมารดา ๒ คน

- ได้เป็นเจ้าจอม ๑๑ คน

- ได้เป็นเจ้าพระยา ๒ คน

- ได้เป็นพระยา ๔ คน

- ได้เป็นขุนนางชั้นพระ ๗ คน

- เป็นคนธรรมดาสามัญ ๑๐ คน

รวม ๓๖ คน เท่ากับ ๓ โหล

เมื่อเจ้าพระยานครน้อยถึงแก่อสัญกรรมแล้ว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ แห่งราชวงศ์จักรีก็ได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยานครน้อยกลาง (ซึ่งเป็นลูกเจ้าพระยานครน้อยกับท่านผู้หญิงอิน) เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองนครในชั้นแรก แล้วต่อมาภายหลังแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพระยานคร

ในช่วงที่เจ้าพระยานครน้อยกลางเป็นเจ้าเมืองนคร เมืองไทรบุรียังเป็นเมืองขึ้นกับเมืองนครฯ พวกแขกไม่ยำเกรงและทำการกบฏ ทำให้ฐานะของเจ้านครตอนนั้นด้อยลงไป ถูกลดบทบาทเมืองนครลงเป็นระดับหัวเมืองชั้นเอก เรื่องสำคัญ เช่นการสงคราม การต่างประเทศ ส่วนกลางเป็นผู้สั่งการ

เจ้าพระยานครน้อยกลางถึงแก่อสัญกรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐ ปลายรัชกาลที่ ๔ จึงโปรดให้เจ้าพระยาหนุพร้อมผู้เป็นลูกเจ้าพระยานครน้อยกลาง เป็นเจ้าเมืองนครแทน

ถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเมืองไทรบุรีซึ่งขณะนั้นยังขึ้นกับเมืองนคร แต่เจ้าพระยาหนุพร้อมไม่ไปรับเสด็จ จึงถูกเรียกตัวเข้ารับราชการในกรุงเทพถึง ๒๐ ปี เป็นการสิ้นสุด

ตำแหน่งเจ้าพระยาานครตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เนื่องจากรัชกาลที่ ๕ ได้ปฏิรูปการปกครองแบบ จตุสดมภ์ เวียง วัง คลัง นา ซึ่งมีมาแต่สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ปี พ.ศ.๑๙๙๑ มาเป็นรูปแบบ กระทรวง มีเสนาบดีเป็นเจ้ากระทรวง ในส่วนภูมิภาค ก็จัดรูปการปกครองแบ่งเป็นมณฑล โดยใช้กฎหมาย ลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.๑๑๕, ๑๑๖ ตรงกับ พ.ศ.๒๔๔๑ โดยมีเทศาภิบาลมณฑลเป็นผู้สำเร็จราชการ มณฑลหนึ่งๆ ประกอบด้วยจังหวัดหลายๆ จังหวัดที่มี เขตติดต่อรวมกันเป็นมณฑล และในแต่ละจังหวัด ก็แบ่งการปกครองเป็นอำเภอมีนายอำเภอเป็นหัวหน้า แต่ละอำเภอก็แบ่งเป็นตำบล เป็นหมู่บ้านมาจนทุกวันนี้

ซึ่งเป็นการปกครองในรูปแบบภูมิภาค ปัจจุบันการปกครอง ทับซ้อนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะมนุษย์ แย่งกันในเรื่องหลัก ๔ อย่าง คือ

๑. แย่งอาหารกันกิน
๒. แย่งดินกันอยู่
๓. แย่งคู่พิศวาส
๔. แย่งอำนาจกันครอง

ก็เพราะแย่งในเรื่อง ๔ อย่างนี้แหละ ปัจจุบัน จึงมีแต่การทะเลาะ การขัดแย้ง บางครั้งถึงเลยเถิดจลาจล ก็มีเรื่องเล่าเมืองนครศรีธรรมราชเพียงสั้นๆ ก็จบแค่นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ผู้อ่านทั้งหลาย

หลักฐานอ้างอิง

- ดิสุตเมตเตยยสูตร มหานิเทศ สุตตันตปิฎก
- ศิลจารึกหลักที่ ๒๓, ๒๔, ๒๕ และ ๓๖
- ประวัติพระพุทธสิหิงห์ โดยกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
- ประวัติเมือง ๑๒ นักชัตร จาก Guru googlejco.th
- สกุลเชื้อสายเจ้าพระยา นคร พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายนับ ณ นคร
เมื่อ ๕ ต.ค.๒๕๓๙ สำนักพิมพ์นิติธรรม